

KJAK

Uppskot um neyðugt Fountainhús í Føroyum

BJØRT SAMUELSEN OG SIRIÐ STENBERG

TRIVNADARNEVNDARLIMIR, TJÓÐVELDI

Stórur tørvur er á virknis- og endurvenjingartilboði fyri sálarsjúk. Eldsálir hava gjørt eitt ógvuliga dygdargott fyrireikandi arbeiði til eitt sonevnt Fountainhús, ella klubbhús. Aðrar eldsálir hava savnað nógvan pening í Fountain House Føroyar grunnin, sum er stovnaður til minnis um Rasmus Rasmussen, sála. Tað einasta sum nú væntar í, er at politikararnir trýsta á grøna knøttin fyri eini játtan, sum ger tað møgulegt at seta hesa ómetalliga góðu verkætlan í gongd. Nú - beinanvegin.

Tí leggur Tjóðveldi hevur tí latið Løgtinginum eitt uppskot, um at landið tekur ábyrgdina av at stovnsseta eitt føroyskt Fountainhús, og at jatta neyðuga peningin alt fyri eitt.

Fountainhúsið skal vera eitt virknistilboð, har fólk, sum eru sálarsjúk ella hava sálarlígar trupulleikar, fáa ein arbeiðsskipaðan gerandisdag. Eitt Fountainhús, gevur góðar móguleikar hjá sálarsjúkum at fóta sær aftur í samfelagnum og á arbeiðsmarknaðinum, og fyrirbyrgir at fólk ferð eftir ferð verða innløgð á sálarsjúkra-hús, tí samfelagið ikki er til reiðar at lofta teimum. Skipanin virkar væl í fleiri londum.

Í dag er stóðan soleiðis, at tann endurmennandi og sosialpsykiatrisk parturin av psykiatriini í stóran mun manglar. Fólk við sálarsjúku

hava sera fá tilboð aftaná útskriving av sjúkráhusi, og økispsykiatriin er ikki útbygd til at fevna um alt landið enn. Ein stórur trupulleiki hjá hesum málbólki er at fáa ein skipaðan innihaldsríkan gerandisdag, júst tí at alt ov fá dagtilboð, í fleiri økjum í landinum, eru als ongi dagtilboð. Stóðan viðførir ofta sosiala isolasjón og vónloysi, soleiðis at tað verður trupul at fáa dagin- og lívið sjálvt at hanga saman.

Viðlógini umarbeiðsfremjandi tiltøk hevur Løgtingið samtykt at virka fyri, at pláss skal vera fyri øllum á arbeiðsmarknaðinum, og at størri dentur skal leggjast á endurmennning og virknisvenjing, soleiðis at fólk fáa bæði endurvant, og ment nýggjar førleikar, sum eru neyðugir fyri at koma aftur á arbeiðsmarknaðin. Aðalmálið við Fountainhús-verkætlanini hóskar sum fótur í hosi til hetta endamál.

Við at fáa skipaði tilboð til sálarsjúk, sum eitt Fountainhús kann bjóða, kunnu fólk fáa eitt virkið lív í menning, og koma úr tí vónloysi, sum sálarsjúka ofta hevur við sær. Soleiðis kunnu fólk aftur gerast ein virkin og gevandi partur av samfelagnum.

Hóast nógv er broytt til tað betra, so er tað framvegis sera stigmatiserandi at vera, ella hava verið sálarsjúkur. Tað er lætt at isolera seg, og

detta niðurímillum, tí møguleikarnir fyri spakuliga at byggja sínar førleikar upp aftur, og megna ein vanligan gerandisdag, eru so avmarkaðir.

Fakpersónar, við royndum og innliti í sálarsjúku og viðgerðartørv, hava fyrireikað verkætlanina um Fountainhúsið. Húsið skal vera opið allar yrkadagar, vanligar arbeiðstíð, og verða tað eini 50 fólk, sum kunnu verða knýtt at húsinum og fáa gleði av tilboðnum.

Talan kann vera um fólk, sum hava angist, eru tunglynt, hava persón-leikaórgv, skizofreni ella aðra sjúku, sum darvar tey. Í Fountainhúsinum skulu starvast fólk við fakligari bakgrund, og sum eru serkøn í at stuðla fólk við serligum sálarlígam avbjóðingum.

Vit siggja fyri okkum, at tá tað fyrsta Fountainhúsið er farið at virka í høvuðstaðnum, skulu ætlanir leggjast fyri at skipa líknandi virknishús aðrastaðni í landinum.

Vinn-vinn støða

Fountainhúsið kemur at kosta 2,5-2,7 milliónir kr um árið at reka. Undir Almennaráðnum eru settar av 200 000 kr á einari stuðulskontu, har felagsskapir kunnu søkja um pengar til endamálið. Hetta er minni enn ein tíggjundapart av tí tað kostar! Og er tí hvørki nær ella í námind av

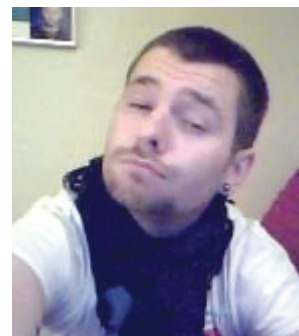
at kunna seta hetta neyðuga tilboð til sálarsjúk í verk. Vit halda, at eingin ivi kann vera um, at hetta er ein uppgáva fyri føroyska heilsuverkið - á sama hátt, sum endurmennning av fólk við somatiskum/fysiskum sjúkum er tað.

Peningurin í Fountain House Føroyar grunninum, koma væl við, og kunnu tryggja part av arbeiðinum. Men ein fóst veiting úr landskassanum má vera støðuga fíggjarliga grundarlagið undir Fountainhús skipanini. Samstarv kann eisini gerast við kommunur, sum kunnu lata hølir og annan stuðul til verkætlanirnar.

Fountainhúsið verður ein liður í at fyrirbyrgja, at fólk aftur og aftur verða innløgð. Í longdini kann verkætlanin tí koma at spara landinum pengar, heldur enn vera ein útreiðsla. Hvør dagur við innlegging kostar umleið 3400 kr, og hetta merkir, at fyri at hava fyra sjúklingar innlagdar í seks mánaðir kostar tað 2,5 mio kr. Hetta vísir, at iløgan í Fountain-hús skjótt kunnu verða spardir innaftur, gerast innleggingarnar færri.

Her er einki at drála við. Eldsálirnar hava gjørt alt forarbeiðið. Nú mugu politikararnir gera sítt. Øll tey fólka-valdu fáa nú høvið at trýsta á grøna knøttin.

Gollum og Fountain House

HERGEIR STAKSBERG

Vit hava ráð til skattalætta, skattafríar koyripengar, lønarhækkkan, Marknagilsdepil, Sandoyartunnil, gylt handatøk... men eitt Fountain House? TAÐ er at fara for langt!

Hetta eru Føroyar anno 2013. Okkara hægstu eru smittaði við Gollum virusinum, har tey eru blendaði av glitrandi gulli og vilja gera alt fyri at metta teirra pengagreði.

Besta dømi um ómettligu pengagreðina er at finna á portalinum 10. okt. 2012. Tá vóru tvær greinar lið um lið, sum siga alt um okkara samfelag og ómettliga Gollum hugburðin.

Tann eina greinin var um Rasmus Rasmussen, sum hevur gjørt sjálmorð vegna sálarsjúku. Hin greinin var um okkara løgmann, Kaj Leo Johannessen, sum vildi hava meir í løn.

Vit hava ongantíð havt eitt týðilgari neyðarróp um sálarsjúku enn 10. okt. 2012, men hvar vóru tankarnir hjá løgmanni henda dag? Jú, hann hevur ein greiðan boðskap til Føroya fólk: "Landsstýrisfólk og politikarar fáa ov lítið í løn", og hann leggur afturat, at tað sigur hann av heilum hjarta. Ein boðskapur, sum vil nakað.

Menniskju vs. pengar

Eftir hendingina, so hava vit hoyrt eina Gollum befongda samgongu gingið við til at byggja ein flottan Marknagilsdepil fyri uml. 500.000.000 kr. og ein Sandoyartunnil, sum kostar landinum 100-tals milliónir.

... og tað nýggjasta er, at somu fólk nú tosa um at stovna eina sendistovu í Grønlandi, hóast nettoúrreiðslurnar fyri sendistovu vóru omanfyri 25.000.000 kr. í 2009.

Listin yvir milliónir og kræddarí til sín sjálvs er endaleysur, men eitt er greitt, at 2,5 mió til eitt

Fountain House er eitt no go. Tað er alt for dýrt, so Gollum trýstir bara á "snooze" knappin og ignorerar problemið.

Frá menniska til pengar

Mann verður sostatt noyddur at umskapa menniskjað til pengar fyri at røkka inn til Gollum. Lat okkum taka psykiatrisku deild sum dømi. Har kostar ein sjúklingur 3.500 kr. um dagin. Jú longri sjúklingarnir eru innlagdir, jú dýrari verður tað fyri samfelagið.

Verður ein sjúklingur innlagdur í eitt hált ár, so kostar tað landinum uml. 640.000 kr.. Talan er sostatt ikki um smápenngar, men hesi gongdini kann eitt Fountain House venda.

Høvuðsorsøkin til at sjúklingar verða innlagdir longri enn neyðugt er, at sjúklingarnir eru ov veikir til at fara beinleiðis út í samfelagið. Hetta merkir, at mann verður noyddur at leingja sjúkrareguna, tí onki alternativ er.

Tað er her, at eitt Fountain House kemur inn í myndina og kann spara samfelagnum nógvar pengar. Tað er prógvað ferð eftir ferð, at fólk koma skjótari fyri seg, og at nógv færri verða innløgð aftur, tá tey einaferð eru blivin útskrivaði, um tey hava verið í gjøgnum eitt Fountain House.

Eitt Fountain House er alternativ, sum tey sálarsjúku sakna. Eitt Fountain House er tað sama fyri sálarsjúk, sum eitt hvíldarheim er fyri tey, ið eru illa fyri kroppsliga.

So hetta er eitt greitt win/win - bæði fyri menniskjað og fyri Gollum.

Lesið Sosialin á netinum
www.sos.fo